

Dr Filip Cieplý

Sprawozdanie z konferencji naukowej „Kontratyp karcenia małoletnich”

Stalowa Wola, 15 marca 2010 r.

W dniu 15 marca 2010 roku w auli wideokonferencyjnej Wydziału Zamiejscowego Prawa i Nauk o Gospodarce w Stalowej Woli Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II odbyła się konferencja naukowa pt. „Kontratyp karcenia małoletnich”, zorganizowana przez Katedrę Prawa Karnego i Postępowania Karnego WZPiNoG KUL w Stalowej Woli. Wśród uczestników konferencji byli przedstawiciele środowisk naukowych Stalowej Woli i Lublina, licznie zgromadzeni studenci, przedstawiciele mediów oraz inni goście. Konferencja była rejestrowana, a także transmitowana na żywo przez witrynę internetową KUL.

Słowo wstępne wygłosił prof. dr hab. Edward Skrętowicz, Kierownik Katedry Prawa Karnego i Postępowania Karnego WZPiNoG KUL w Stalowej Woli, witając Władzę Wydziału, prelegentów, studentów oraz pozostałych gości. Otwarcia konferencji dokonał ks. dr hab. Jan Zimny, prof. KUL, Dziekan WZPiNoG KUL w Stalowej Woli, który podkreślił ważkość i aktualność podejmowanego zagadnienia. Następnie został odczytany list i wystąpienie Pana Marka Michalaka, Rzecznika Praw Dziecka, który wyraził troskę, aby głos specjalistów zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie dotarł do jak największej części społeczeństwa.

Sesji I przewodniczył prof. dr hab. Edward Skrętowicz. Jako pierwszy zabrał głos prof. dr hab. Tadeusz Bojarski, Dyrektor Instytutu Prawa Karnego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, wygłaszając referat nt. *Charakter i zakres legalnego karcenia małoletnich w polskim prawie karnym*. Prelegent przedstawiając historyczne regulacje prawne zwrócił uwagę, że w przeszłości karcenie fizyczne stanowiło ważną formę oddziaływania wychowawczego na małoletnich. Przeprowadził także analizę pojęcia wychowawczego „karcenia” przeciwstawiając je pojęciu „bicia” oraz przedstawił przesłanki legalnego karcenia małoletnich, a także odniósł się do projektowanych zmian w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jako drugi wystąpił dr Przemysław Czarnek, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, wygłaszając referat pt. *Karcenie małoletnich w świetle Konstytucji RP*. Autor zaznaczył, że zagadnienie karcenia małoletnich nie posiada bezpośredniej i jednoznacznej regulacji konstytucyjnej, próbując jednak określić stanowisko ustrojodawcy w tej materii w kontekście prawa rodziców do wychowania dzieci (art. 48 Konstytucji RP), zakazu poniżającego traktowania i stosowania kar cielesnych

(art. 40) oraz godności człowieka (art. 30). Stwierdził, że nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest sprzeczna z art. 48 Konstytucji RP oraz konstytucyjnymi zasadami subsydiarności i proporcjonalności. Jako trzeci zabrał głos mgr Sławomir Hypś z Katedry Prawa Karnego WPPKiA KUL, który zaprezentował referat przygotowany we współautorstwie z dr. Radosławem Hałasem, zatytułowany *Karcenie małoletnich w perspektywie prawnoprawnej i prawnoproporcjonalnej*. Autorzy referatu zwrócili uwagę na normy prawne w zakresie wychowawczego karcenia małoletnich w aspekcie historycznym, wskazali na podstawowe akty prawa międzynarodowego i specyficzne rozwiązania prawne wybranych państw obcych.

Sesji II przewodniczył prof. dr hab. Tadeusz Bojarski. Jako pierwszy w tej sesji zabrał głos dr Piotr Telusiewicz, adiunkt w Katedrze Prawa Rodzinnego i Praw Rodziny WPPKiA KUL, przedstawiając referat nt. *Karcenie wychowawcze w świetle Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz projektów jego nowelizacji*. Autor rozwinął problematykę karcenia dzieci w kontekście pozbawienia władzy rodzicielskiej i odniósł się do projektów zmian legislacyjnych w przedmiocie wprowadzenia wyraźnego zakazu stosowania przez rodziców wobec dzieci karcenia cielesnego. Jako kolejny wystąpił dr Filip Cieplý, adiunkt w Katedrze Prawa Karnego i Postępowania Karnego WZPiNoG KUL w Stalowej Woli, z referatem nt. *Problem legalności kryminalnej karcenia cielesnego małoletnich w perspektywie zasad wykładni historyczno-prawnej*. Referent problem oceny prawnej stosowania przez rodziców wobec dzieci kar cielesnych przeanalizował w świetle reguł historycznej

metody wykładni prawa. Konkludując wywód stwierdził, że w świetle reguł wykładni historycznej karcenie cielesne dzieci przez rodziców nie stanowi okoliczności wyłączającej kryminalną bezprawność naruszenia nietykalności cielesnej dziecka, aczkolwiek niewykluczone, że przestępność czy ściganie tego rodzaju czynu mogą być wyłączone na innej podstawie niż wyłączenie bezprawności. W dalszej kolejności zabrał głos mgr Mirosław Kopeć, asystent w Katedrze Prawa Karnego i Postępowania Karnego WZPiNoG KUL w Stalowej Woli, przedstawiając referat nt. *Zwyczaj jako podstawa wyłączenia bezprawności karcenia małoletnich*. Autor przyjął, że prawo karcenia małoletnich stanowi naturalne prawo rodziców i prawnych opiekunów względem dzieci, potwierdzone przez zwyczaje i tradycje. Jako ostatni w tej sesji wystąpił mgr Damian Gil, asystent w Katedrze Prawa Karnego i Postępowania Karnego WZPiNoG KUL w Stalowej Woli, wygłaszając referat nt. *Rola organów procesowych w przypadku przekroczenia granic dozwolonego karcenia małoletnich*. Autor zwrócił między innymi uwagę na osobliwość w stosunku do innych sytuacji procesowych status pokrzywdzonego. Sprawcą przestępstwa jest bowiem rodzic (opiekun), który powinien zarazem reprezentować małoletniego w procesie karnym.

Sesji III przewodniczył dr Filip Cieplý. Jako pierwsza w tej części zabrała głos dr Anna Witkowska-Paleń, adiunkt w Katedrze Makrostruktur Społecznych Wydziału Zamiejscowego Nauk o Społeczeństwie KUL w Stalowej Woli, wygłaszając referat pt. *Przypadki przekroczenia granic dozwolonego karcenia małoletnich wynikające z praktyki kuratorów sądowych*. Autorka przedstawiła wyniki przeprowadzonych przez

siebie badań kuratorów sądowych w wybranych Sądach Rejonowych województwa podkarpackiego, wskazując w szczególności na postawy kuratorów sądowych wobec stosowania kar cielesnych wobec dziecka oraz problem karcenia dzieci w nadzorowanych i dozorowanych rodzinach. Ostatnie merytoryczne wystąpienie zaprezentował ks. prof. dr hab. Marian Wolicki, Dziekan WZNoS KUL w Stalowej Woli, kierownik Katedry Psychologii Wychowawczej, wygłaszając referat nt. *Zasadność i dopuszczalne formy karcenia małoletnich według wskazań psychologii wychowawczej*. Książd Dziekan

zwrócił uwagę na antropologiczne fundamenty oceny karcenia małoletnich, a także poglądy na karcenie dzieci reprezentantów psychologii wychowawczej. Autor podsumował wystąpienie wyliczając warunki stosowania kar wobec małoletnich. Konferencja zakończyła się dyskusją, w której wzięli udział referenci oraz zaproszeni goście.

Konferencję niewątpliwie należy uznać za udaną. Zapowiedziano, że jej owocem stanie się publikacja stanowiąca zapis wygłoszonych referatów oraz odbytej dyskusji.

NOTA O AUTORZE

Dr Filip Cieplý, adiunkt Katedry Prawa Karnego Materialnego i Procesowego Wydziału Zamiejscowego Prawa i Nauk o Gospodarce w Stalowej Woli Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.